Anlatım Bozuklukları (Dil Bilgisi Kaynaklı)

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 **1–c 2–a 3–d 4–b**
Doğruları: gittik / kalabalıktı / oyun alanları yapıldı / bilim ve macera filmlerini.

2 **Ben ve kardeşim hafta sonu parka gittik.**
"Ben ve kardeşim" = biz; yüklem 1. çoğul kişi olmalıdır.

3 **B) Bu yıl ben ödevlerimi zamanında, kardeşim ise hep son gün yaptı.**
İlk yargının yüklemi söylenmemiştir: "ödevlerimi zamanında yaptım, kardeşim ise hep son gün yaptı."

4 **D – D – Y – D**
Aynı özneye bağlanan yüklemlerin çatısı uyumlu olmalıdır; aksi hâlde çatı uyuşmazlığı oluşur.

5 **C) Sen ve ablan yarın bize gelecekler.**
"Sen ve ablan" = siz; yüklem "geleceksiniz" olmalıdır.

6 **Yer tamlayıcısı eksikliği. Doğayı korumalı, ona zarar vermemeliyiz.**
"Doğayı" nesnesi "korumak" fiiline uyar; "zarar vermek" fiili "kime/neye?" sorusunun cevabını ister.

7 **Salon çok kalabalıktı, herkes ayaktaydı.**
Ek-fiil eksikliği vardır; iki yargının zamanı uyumlu olmalıdır.

8 **A) Annemi aradım ve ona iyi haberi verdim.**
B'de zarf tamlayıcısı (onunla konuştum), C'de uyumsuzluk (gittik), D'de ek-fiil (kalabalıktı) sorunu vardır.

9 **Tamlama yanlışlığı. Kardeşim bilim ve macera filmlerini çok sever.**
"bilimsel filmler" sıfat tamlaması, "macera filmleri" isim tamlamasıdır; tek bir isme bağlanamaz. "Bilimsel filmleri ve macera filmlerini" de doğrudur.

10 **D) Yeni park geçen ay açıldı ve çocuklar için oyun alanları yaptı.**
"açıldı" edilgen, "yaptı" etkendir; ikisi de aynı özneye (park) bağlanmıştır.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 **a) özne eksikliği b) nesne eksikliği c) zarf tamlayıcısı eksikliği**
Doğruları: a) … öğrenciler hemen okumaya başladı. b) … onu sulamayı unutma. c) … onlarla uzun uzun sohbet ettik.

12 **C) Nesne eksikliği**
"Çiçeğe" yer tamlayıcısıdır; "sulamak" fiili "neyi?" sorusuna cevap veren bir nesne ister: onu sulamayı.

13 **B) Öğrencilere yeni kitaplar dağıtıldı, çok beğendiler.**
"Beğendiler" yükleminin öznesi (öğrenciler) söylenmemiştir; "öğrencilere" yer tamlayıcısıdır.

14 **Yoktur.**
Ortak yüklem "içti" iki özneye de (babam, annem) uyar; ikisi de 3. tekil kişidir.

15 **A) Komşularımızı ziyaret ettik ve uzun uzun sohbet ettik.**
"Sohbet etmek" fiili "kiminle?" sorusunun cevabını ister: onlarla sohbet ettik.

16 **Kerem**
Göksu'nun cümlesinde bu kez ilk yargının yüklemi eksik kalır. Kerem her özneye uygun yüklemi yazmıştır.

17 **a) Sen ve ben bu işi birlikte başaracağız. b) Bozukluk yoktur. c) Hava çok sıcaktı, denize girmiştik.**
b'de "mektubu" nesnesi yalnızca "okudum" fiiline bağlıdır; "güldüm" fiili nesne istemez.

18 **C) Bu yıl ben matematiğe, kardeşim de İngilizceye çalıştı.**
C'de yüklem eksikliği (ben matematiğe çalıştım); diğerlerinde özne-yüklem uyumsuzluğu vardır.

19 **Özne eksikliği. Örnek: Yangın kısa sürede söndürüldü ve mahalleli itfaiye ekibini alkışladı.**
"Alkışladı" yükleminin öznesi söylenmemiştir.

20 **A) Bahçe çok bakımsız, çiçekler de kurumuştu.**
Doğrusu: Bahçe çok bakımsızdı, çiçekler de kurumuştu.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **A) II**
"Köpekleri besledik ve (onlarla) uzun uzun oynadık." Ortak kullanılan "köpekleri" nesnesi "oynamak" fiiline uymaz.

22 **B) Zarf tamlayıcısı eksikliği**
"Oynamak" fiili "kiminle?" sorusunun cevabını ister: onlarla oynadık.

23 **A) Ben ve arkadaşlarım tiyatroya gittiler. (Yüklem eksikliği)**
A'da yüklem vardır; bozukluğun nedeni özne-yüklem uyumsuzluğudur: gittik.

24 **D) Kitabı okudu ve arkadaşına ödünç verdi.**
"Kitabı" nesnesi iki yükleme de uyar. A'da nesne eksik (onu beğendi), B'de özne eksik, C'de uyumsuzluk vardır.

25 **Ben ve arkadaşlarım bir robot tasarladık. / Robotumuz çok ilgi gördü ve jüri ona birincilik ödülü verdi.**
İlkinde özne-yüklem uyumsuzluğu, ikincisinde yer tamlayıcısı eksikliği vardır.

26 **B) Şehrimizde tarihî ve kültür mekânları gezilecek.**
"tarihî mekân" sıfat tamlaması, "kültür mekânı" isim tamlamasıdır. C'de uyumsuzluk, D'de ek-fiil eksikliği vardır.

27 **C) Yeni kütüphane geçen hafta açıldı ve kütüphaneye yüzlerce kitap bağışlandı.**
Çatı uyuşmazlığı, ikinci yüklemin de edilgen yapılması ve uygun ögenin eklenmesiyle giderilir.

28 **D) Ormanlarımızı korumalı, gereksiz yere müdahale etmemeliyiz.**
"Ormanlarımızı" nesnesi "müdahale etmek" fiiline uymaz: onlara müdahale etmemeliyiz.

29 **A) 2**
(2): ben ise hiç yorulmadım (yüklem eksikliği). (4): dedemi özlemiştik, ona sarılıp … (yer tamlayıcısı eksikliği). (1) ve (3) doğrudur.

30 **Örnek: 1) Ben ve Ayşe kütüphaneye gittiler. (özne-yüklem uyumsuzluğu) → gittik. 2) Sınav bitti ve sonuçları açıkladı. (çatı uyuşmazlığı) → sonuçlar açıklandı.**
Cümlelerdeki bozukluklar farklı nedenlere dayanmalı ve doğru biçimler kurallara uygun olmalıdır.